

TOIMINTAOHJEITA UKRAINASTA SAAPUVIEN OSALTA

Ohjeeseen on koottu tietoja eri lähteistä, jotka saattavat päivittyä ajan kuluessa. STM:n Kuntainfo 11.3.2022 ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden käytöstä.

Pikaohje:

1. Saapuneet henkilöt ohjataan ilmoittautumaan poliisille (tilapäinen suojele, turvapaikka tai turistina 90 päivää)
2. Henkilöt ohjataan ilmoittautumaan Vastaanottokeskukseen.
3. Henkilöt ovat Vastaanottokeskuksen palveluiden piirissä mm. terveydenhuolto ja sosiaaliturva ml. vastaanottoraha.
4. Vastaanottokeskuksen kautta henkilöt ohjataan asumaan Vastaanottokeskukseen tai yksityismajoitukseen.
5. Majoitusta järjestäville kunnille ja yksityisille henkilöille ei korvata majoituskustannuksia.

Jos henkilö tai perhe saapuu Ukrainasta Suomeen Venäjän hyökkäyksen takia, he voivat oleskella maassa viisumivapaasti, hakea tilapäistä suojelua tai turvapaikkaa. Henkilöt ohjataan ilmoittautumaan poliisille ja tämän jälkeen vastaanottokeskukseen.

Maahanmuuttovirasto voi myöntää oleskeluluvan tilapäisen suojelun perusteella enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Ukrainalaiset ohjataan ilmoittautumaan vastaanottokeskukseen. Vaikka henkilö olisi yksityismajoituksessa, kannattaa olla yhteydessä vastaanottokeskukseen, jotta saa vastaanottopalveluita. Vastaanottopalvelut saa myös yksityismajoituksessa, kunhan ilmoittautuu vastaanottokeskukseen.

Vastaanottopalveluita ovat majoitus, sosiaali- ja terveystalvelut, vastaanotto- ja käyttöraha, tulkkaus ja työ- ja opintotoiminta ja vapaaehtoinen paluu.

Satakunnan vastaanottokeskus: Satakunnan piirin alueella toimii tällä hetkellä yksi Suomen Punaisen Ristin ylläpitämä yksikkö: **Porin vastaanottokeskus (Liinaharja), Langintie 2, 28600 Pori. Puhelin: 040 773 4868. Lisätiloja saattaa tulla Liinaharjan alaisuuteen, mutta tällä hetkellä (15.3.2022) ei ole muita vastaanottokeskuksen yksiköitä.**

Tässä linkki pakolaiselle annettavasta tiedosta (käytä tarvittaessa Tulka-ohjelmaa asiakkaan kanssa keskustelemiseksi): <https://migri.fi/toimintaohjeet-ukrainasta-paenneille>

Maksuton hakemus tilapäisen suojelun tai turvapaikan saamiseksi tehdään poliisille tai rajaviranomaiselle. Lounais-Suomen poliisilaitokselle tulevat turvapaikanhakijat ohjataan ensisijaisesti Raision poliisiasemalle (Nallinkatu 8, Raisio). Ulkomaalaistutkintayksikön päivystysnumero palvelee arkipäivisin virka-aikana kello 8–16 numerossa 0295 444 818. Migrin mukaan ukrainalaisille ei tehdä tällä hetkellä kielteisiä päätöksiä, jotka johtaisivat maasta poistamiseen.

Tilapäistä suojelua kannattaa hakea, vaikka olisikin jo hakenut turvapaikkaa. Tilapäistä suojelua koskeva hakemus käsitellään huomattavasti nopeammin kuin turvapaikkahakemus.

Kun pakolainen on saanut oleskeluluvan tilapäisen suojelun perusteella, hän voi työskennellä ja opiskella ilman rajoituksia.

STM:n ohjeistuksen mukaan, jos henkilöllä on oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella, hänellä on oikeus terveystalvveluihin samanlaajuisesti kuin niillä, joilla on kotikunta Suomessa. Lisäksi hänellä on oikeus välttämättömiin sosiaalihuollon palveluihin, myös vastaanottorahaan. Näiden sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämisvastuu on vastaanottokeskuksella. Vastaanottokeskukset voivat järjestää palvelut joko itse tai hankkimalla palvelun julkiselta tai yksityiseltä toimijalta. Mahdollisesta lastensuojelusta vastaa oleskelukunta.

Porissa neuvontapiste Maine palvelee Satakuntaan saapuneita ulkomaalaisia. Yhteystietoja saa jakaa ja ohjata Maineeseen.

Kelan ohjeita

Suurinta osaa Kelan etuuksista voi saada vasta, jos henkilö aikoo oleskella Suomessa vakinaisesti. Oikeus etuuksiin voi syntyä myös työnteon perusteella. Joissakin tilanteissa henkilöllä voi kuitenkin olla oikeus välttämättömään toimeentuloon. Lisäksi jokaisella on oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon Suomessa. Turvapaikanhakijoiden toimeentulosta ja terveystalvveluista vastaa vastaanottokeskus.

Oikeuden sosiaaliturvaan voi saada, jos henkilölle myönnetään oleskelulupa. Kun henkilö on saanut Suomesta turvapaikan tai oleskeluluvan muulla perusteella, on hänellä oikeus Kelan etuuksiin, jos tarkoitus on jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan. Oikeuden sosiaaliturvaan voi saada myös Suomessa työskentelyn perusteella, jos työstä saatava palkka on vähintään 741,75 euroa kuukaudessa.

Perustoimeentulotukea voi saada myös ilman oleskelulupaa

Perustoimeentulotukea voi saada, vaikka henkilöllä ei ole oleskelulupaa. Jos Suomeen saapuva henkilö on hakenut turvapaikkaa, hän on vastaanottopalveluiden piirissä. Silloin vastaanottojärjestelmä turvaa hänen toimeentulonsa ja muut palvelut oleskelulupaprosessin ajan. Turvapaikanhakija ei siten yleensä voi saada perustoimeentulotukea.

Jos henkilö ei ole hakenut turvapaikkaa eikä siten voi turvata toimeentuloaan vastaanottopalveluiden avulla, hänellä on oikeus vähintään välttämättömään osuuteen perustoimeentulotuesta, jos hän on tuen tarpeessa. Välttämätön osuus perustoimeentulotuesta tarkoittaa elintarvikkeita ja välttämättömiä reseptilääkkeitä, ja niihin myönnetään maksusitoumukset. Henkilön on kuitenkin ensin selvitettävä, voiko hän turvata elantonsa muulla tavoin, esimerkiksi säästöillään ja rahansiirtomahdollisuuksia käyttämällä.

Jos toimeentulotuen tarve on kiireellinen, täytyy henkilön olla yhteydessä Kelan palvelupisteeseen tai puhelinpalveluun.

Jokaisella on oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon Suomessa

Oikeus käyttää julkisen terveydenhuollon palveluja Suomessa perustuu yleensä kotikuntaan. Kun henkilöllä on kotikunta, hän saa kaikki julkisen terveydenhuollon palvelut normaalilla asiakasmaksulla. Kotikunnan myöntää Digi- ja väestötietovirasto.

Oikeuden käyttää julkisen terveydenhuollon palveluja voi saada myös työskentelyn perusteella, vaikka henkilöllä ei olisi kotikuntaa Suomessa. Silloin Kela voi myöntää todistuksen oikeudesta hoitoetuuksiin Suomessa. Todistuksella henkilö saa julkisen terveydenhuollon palvelut samalla tavalla kuin paikalliset asukkaat. Jos henkilö sairautuu työssä, työssä työskentelyn perusteella Suomessa, hän saa Kelalta korvausta myös yksityisestä terveydenhuollosta, lääkkeitä ja sairauden hoidon vuoksi syntyneistä matkakustannuksista.

Turvapaikanhakija saa terveydenhuollon palvelut vastaanottokeskuksen kautta.

Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa eikä hän työskentele Suomessa tai hae turvapaikkaa, on hänellä oikeus ainoastaan kiireelliseen hoitoon julkisessa terveydenhuollossa. Tällöin hoidon kustannukset on maksettava itse.

Tilapäisen suojelun direktiivi

Tilapäisen suojelun direktiivi on käsittelyssä EU:ssa. Tiedotamme direktiivin vaikutuksesta sosiaaliturvaan myöhemmin. Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun EU käyttää tilapäisen suojelun direktiiviä. Myöskään Suomessa ei ole aiemmin myönnetty tilapäisen suojelun oleskelulupia.

Lue lisää:

- [Perustoimeentulotuki kansainvälisissä tilanteissa \(kela.fi\)](#)
- [Sairaanhoito kansainvälisissä tilanteissa \(kela.fi\)](#)
- [Työntekijän ja yrittäjän sosiaaliturva \(kela.fi\)](#)
- [Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden sairaanhoito Suomessa \(eu-terveydenhoito.fi\)](#)
- [Sairastuminen Suomessa matkaillessa \(eu-terveydenhoito.fi\)](#)
- [Toimintaohjeita, jos saavut Ukrainasta Suomeen \(migri.fi\)](#)
- [Usein kysytyt kysymykset Ukrainan tilanteesta \(migri.fi\)](#)

Satakunnan maahanmuuton ja kotouttamisen työryhmä

15.3.2022

Noin 400 henkilöä Ukrainasta on saapunut Liinajarjan vastaanottokeskukseen, joista noin puolet on yksityismajoituksessa ja puolet Liinajarjan vok:ssa. SPR organisoii yksityismajoitusta.

Saapuneet henkilöt voivat olla turistina Suomessa 90 päivää. Mikäli hakee turvapaikkaa tai tilapäistä suojelua, rekisteröidytään ensin poliisille ja sitten Vok:iin, minkä jälkeen on vastaanottopalveluiden piirissä.

Vok:ssa vastaanottomahdollisuus 24/7.

STM:n Kuntainfo määrittelee palvelut eri statuksilla tuleville.

Tämänhetkinen VOK:n kapasiteetti täyttynee lähiaikoina. Jos kunta järjestää majoitusta, kunta vastaa kustannuksista itse. Yksityisesti majoitusta tarjoavat kustantavat majoituksen itse. Siihen ei saa taloudellista tukea.

Tilapäisen suojelun saaneita ei ohjata kotouttamissopimuksen mukaisille kuntapaikoille. He ovat vastaanottolain piirissä ja asuvat vok:ssa tai yksityismajoituksessa.

Tilapäisen suojelun statuksen saaneilla ei ole oikeutta perustoimeentulotukeen, mutta oikeus te-palveluihin, työntekoon ja opiskeluun kyllä.

Migrin sivuilla on linkki, jonka kautta toivotaan tietoa saapuvista ukrainalaisista mahdollisimman ajoissa.

SPR pyrkii järjestämään infopisteitä mm. Keski-Satakunnan alueelle. Pohdinnassa on myös uusien VOK:en perustaminen Satakunnassa. Niina Mitikka lähettää viikottain tilannepäivityksen (ilmoita halukkuus niina.mitikka@redcross.fi)

Kuntaliitto ohjeistaa ja tiedottaa lähes viikottain asiaan liittyen. 16.3.2022 on toinen livetilaisuus. Lounais-Suomen Avin tiedotustyöryhmä?

Satakunnan maahanmuuton- ja kotouttamisen työryhmässä on edustus Kessotesta (Kati Nordlund-Luoma), Eurajoelta (Vesa-Pekka Leino), Harjavallasta (?) ja Nakkilasta (?).